

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Anna Strakhova

Název práce: *Korpusová kolokační analýza internetových diskusí na sociální síti Facebook ve vztahu k lidem negroidní rasy, spojená s protesty hnutí „Black Lives Matter“*

Bakalářská práce pojímá aktuální téma internetových diskusí ve vztahu k představitelům afroamerické populace v souvislosti s protesty hnutí *Black Lives Matter* (BLM). Autorka propojuje metody korpusové lingvistiky, diskurzní analýzy a pozorného čtení (*close reading*) k analýze postojů českých uživatelů sociální sítě Facebook v reakci na zesílení protestů po zavraždění G. Floyda dne 25. 5. 2020 americkým policistou. Zkoumá tříměsíční období následující po této události v korpusu ONLINE1, jenž zahrnuje veřejně dostupné příspěvky sítě Facebook. Pomocí kvantitativní analýzy kolokací identifikuje nejčastější kolokáty tří lexémů: *Afroameričan*, *černoch* a *negr*, které v základu mají pozitivní, neutrální a negativní význam. Následně uplatňuje své výsledky v kvalitativní analýze pomocí pozorného čtení, kde podrobně komentuje a interpretuje internetové komentáře, v nichž se zkoumané kolokace vyskytly. Z praktické části vyplývá, že postoje vůči příslušníkům afroamerické populace jsou častěji negativní a v některých případech dokonce nepřátelské a diskriminační.

Koncepce práce

Práce má promyšlenou strukturu; je rozdělena do čtyř kapitol: úvod, teoretická část, praktická část, závěr. Úvod je jasný a výstižný; motivace je dobře argumentována a téma přehledně nastíněno. Teoretickou část považuji za nejzdařilejší část celé práce, kde autorka přehledně vymezila termíny, se kterými v celé práci pracuje, uvedla význam diskurzu s ohledem na probíranou problematiku a nastínila pozadí celé události, s níž protesty BLM souvisely. Teoretická část je dobře provázaná s částí praktickou. Za nejslabší kapitolu však považuji závěr, který je stručný a s ohledem na provedenou analýzu málo propracovaný. Autorka nevztáhla své výsledky k existující literatuře, kterou citovala v úvodu, aby tím mohl zdůraznit přínos své práce a upozornit, jaké nové informace poskytuje oproti stávajícím studiím. Navíc chybí v práci provázání praktické části se závěrem např. ve formě diskuse, kde by autorka shrnula klíčové závěry, interpretovala výsledky a uvedla je do širšího kontextu, komentovala možná omezení svého výzkumu a uvedla doporučení pro další výzkum v této oblasti. Nedošlo k interpretaci tak základního poznatku, jenž z analýzy zřejmě vyplýval, např., že jsou pozitivní adjektiva získaná na základě kvantitativní kolokační analýzy v podstatě ironií a v uvedených kontextech nabývají negativního významu. Proto práce v jejích posledních částech působí jako nedokončená.

Práce neobsahuje nadbytečné části a v úvodu byl jasně vymezen její cíl a byla stanovena hypotéza.

Hodnocení: B

Metodologie zpracování

Práce využívá odpovídající metodologické postupy, které jsou dobře v úvodu popsány. Nicméně samotné zpracování má několik nedostatků, které tuto část celkově znehodnocují. Ty nejmarkantnější vyjmenovávám níže.

- Na str. 23 dochází k nesrovnatelnosti v uvádění procent. Uvedené hodnoty nejsou procenta, ale imp (*instances per milion*). Kdybychom chtěli spočítat procenta, měli bychom třeba vzít v úvahu frekvenci všech jevů jako 100 % a pak to přepočítat na jednotlivé lexémy. Tedy lexém *černoch* bude zastoupen z 81 % celkového výskytu všech tří variant. Patrně zde došlo k nepochopení míry ipm.
- Autorka nezdůrazňuje nutnost ruční kontroly s ohledem na duplicitní výsledky. Není tomu věnován ani jeden komentář v celé práci (str. 23).
- V tabulce 2 (str. 24) jsou uvedeny špatné hodnoty ipm po ručním třídění, např. lexém *dnešní*.
- V tabulkách 2, 3, 4 jsou šedě zvýrazněna slova, ale není to nijak komentováno, co šedá barva znamená. Dle kontextu si čtenář může domyslet, že se jedná o vyřazené kolokáty.
- Formulace prvního odstavce na str. 24 není jasná a čtenář přesně neví, které výsledky byly odstraněny.
- Tabulka 5 neobsahuje úplný výčet adjektiv z tabulek 2, 3, 4. Chybí zde: *rasistický, trestaný, utlačovaný, ozbrojený, jediný, špinavý*.
- Chybí provázanost mezi kvantitativní a kvalitativní analýzou. Postačil by jeden odstavec, který by vysvětlil, že budou tyto kolokace využity v kvalitativní analýze. Nešťastně kapitola 2. 5. začíná slovy „analýza představuje vybrané komentáře a příspěvky“. Důležitost kvantitativní analýzy není zde nijak zdůrazněna.
- Občasně se autorka nevyhnuje subjektivnímu vnímání komentářů. Nejlépe to vystihuje příklad komentáře č. 8 (str. 28), kde je z povahy objektivní komentář vnímán jako delegitimizace protestů „tím, že se zaměřuje na negativní aspekty a ignoruje širší kontext, jako je policejní brutalita a systémová rasová nespravedlnost“.
- V komentáři na straně 30 není vůbec uvedena zkoumaná kolokace *americký černoch*.
- V interpretaci na straně 52 dochází ke špatnému pochopení přispěvatelky, která zdůrazňuje neadekvátní (příliš nízký) trest na rozdíl od autorčiných slov o trestu vysokém.
- V komentáři č. 105 (str. 56) se objevuje adjektivum v postpozici, které nemělo být předmětem analýzy.

Metodologie zpracování má i svá dobrá místa. Autorka správně komentuje nutnost ručního třídění, které umožňuje eliminovat potenciální chyby a nepřesnosti a „[tím] se zajišťuje správné porozumění významu slov a jejich náležitá interpretace“ (str. 23). Také odůvodňuje arbitrární rozhodnutí týkající se nastavení minimální frekvence výskytů zkoumaných lexémů. Dále se ve svých interpretacích nezaměřuje pouze na jednotlivé kolokace, ale také zohledňuje celé příspěvky spolu s jejich komentáři a uvádí legitimní příklady rasistického postoje (viz str. 33).

Hodnocení: C

Práce s odbornou literaturou

Práce vychází z odborné literatury a zahrnuje relevantní a aktuální zdroje. Autorka pracuje s tuzemskou a zahraniční literaturou, což přispívá samotnému teoretickému výkladu. V textu jsou jasně odlišeny citace od autorského textu.

Hodnocení: A

Formální úroveň práce

Práce má přiměřený rozsah a vhodné náležitosti. Citační aparát je správně používán, až na jednu výjimku na str. 12, kde je uveden omylem pouze druhý autor publikace. Autorka používá odborný styl, avšak je očividné, že práce neprošla finální kontrolou; má známky několika překlepů, formálních, pravopisných a gramatických chyb, kterých příklady uvádím níže.

- Str. 7 – latinské slovo *niger* by mělo být uvedeno kurzivou.
- Str. 9 – opakování stejných informací: *o lidech negroidní rasy projevují různé stereotypy a předsudky, které je nutné kriticky reflektovat a dekonstruovat.*
- Str. 10 – interpunkce: čárka před *že*, nadbytečná tečka u odkazu na literaturu.
- Str. 11 – *jsou určeny k vyjádření pocitu* mělo by být *pocitu*.
- Str. 11 – nadbytečná tečka: *společnosti se pohybuje). se stal klíčovým (...).*
- Str. 11 – jména v hlavní textu jsou nekonzistentně jednou s iniciály jindy bez, např. *J. Sinclair, M. A. K. Halliday a Baker.*
- Název kapitoly 1. 7. – mělo by být *Korpusová kritická analýza*.
- Str. 13 – zavádí se nová zkratka, která je stejná jako už zavedená zkratka *KKAD*.
- Str. 13 – uvádí se již zavedená zkratka diskurzivní analýzy (*CDA*).
- V celé práci se, přestože byla zavedena zkratka *BLM*, používá zaměnitelně celý název a zkratka.
- Jednoslovné výrazy zůstaly na konci řádků, např. str. 16 „a“.
- Str. 15 – vokalizace; *v zvyšování -> ve zvyšování.*
- Str. 16 – *zatčen podezření -> zatčen na základě podezření.*
- Str. 18 – není jasné, o který článek a kterou autorku se jedná.
- Str. 19 – opakuje se celá věta: *Výsledky odhalily vznik neinstytucionálních názorových lídrů, jako jsou skupiny memů, nezávislí novináři a módní časopisy, což kontrastuje s institucionálně posilující povahou Twitteru.*
- Str. 20 – *K lépemu pochopení dat -> K lepšímu pochopení dat.*
- str. 21 – rod; *Ostatní respondenti však vyjádřili nesouhlas s výběrem modelu -> modela.*
- Str. 21 – malé písmeno – *o Romské populaci -> romské.*
- Str. 22 – korpus Online1 píšeme velkým písmenem.
- Str. 22 – *vyhledáme v korpusu klíčová slova a zjistíme jich frekvenci -> jejich.*
- Str. 23 – *při označování lidí negroidní rasy -> lidí.*
- Str. 33 – *Navíc poznámka o nehty -> nehtech.*
- Str. 36 – špatně použitý ženský přechodník místo mužského; *tvrdíc -> tvrdě.*

- Str. 46 – vokativ; *Tomio Okamury* -> *Tomia Okamury*.
- Str. 50 – chybí odkaz na zdroj komentáře.

Hodnocení: B/C

Celkové hodnocení

Předložená bakalářská práce splňuje nároky kladené na vysokoškolskou kvalifikační práci, proto ji doporučuji k obhajobě. Při celkovém hodnocení je třeba přihlídnout k tomu, že si autorka vybrala složité téma a komplexní výzkumné metody.

Na základě výše uvedených komentářů navrhuji hodnocení *velmi dobře* (B).

Otázky k obhajobě

1. Co je to ipm? Uveďte pomocí příkladu, jak se počítá.
2. Na jakém základě kategorizujete lexém *bohatý* jako neutrální adjektivum?
3. Proč jste také k analýze zahrnula komentář ve slovenštině?

Praha, 16. 8. 2024

Mgr. Adrian Jan Zasina, Ph.D.